

11. Скугарев В. Спортивна година в групі подовженого дня / В. Скугарев // Початкова школа. – 2009. – № 2. – С. 55–56.

РЕЗЮМЕ

И. Н. Коваленко. Характеристика и условия организации физкультурно-оздоровительных занятий в школьном образовании младших школьников.

В статье охарактеризовано нынешние формы физкультурно-оздоровительных занятий и условия их организации в школьном образовании младших школьников. Уточнено, что физкультурно-оздоровительные занятия помогают формировать у учеников умение и привычки к самостоятельным занятиям физической культурой в повседневной жизни.

Ключевые слова: физическое воспитание, урок физической культуры, физкультурно-оздоровительные занятия, начальная школа, младшие школьники.

SUMMARY

I. Kovalenko. Characteristic and condition organize physical-sanitation lesson in school education of junior pupils.

Characteristic present form physical-sanitation lesson and condition theirs organize in school education of junior pupils are observed in the article. Physical-sanitation lesson help formed in pupil skill to independence studies in daily life are specify. The main task of the organize physical-sanitation lesson are define.

Key worlds: physical culture, physical-sanitation lesson, school education, junior pupils.

УДК 37.036

Н. В. Стефіна

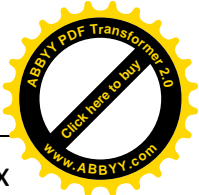
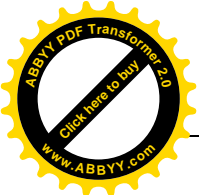
Сумський державний педагогічний університет
ім. А. С. Макаренка

ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ ПОТРЕБ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті розглянуто проблеми ефективного формування естетичних потреб молодших школярів на засадах принципів інтеграції та діяльнісно-творчого підходу до навчання і виховання. Обґрунтоване можливість модернізації творчої діяльності на уроках музики у молодших класах за допомогою інтеграції видів мистецтва спрямування учнів до активної ігрової творчості. Завдячуючи ігровій діяльності у молодших школярів виникають естетичні потреби, велике бажання приймати в ній участь. Адже сформоване в ігровій діяльності ціннісне відношення до художнього твору сприяє розвитку у дітей здібності до творення.

Ключові слова: потреба, естетична потреба, творчість, творча діяльність, творчі здібності, гра, імпровізація.

Постановка проблеми. Проблема формування естетичних потреб як засобу активізації творчої діяльності людини є важливою і багатоаспектною. Вона здавна цікавила філософів, психологів, педагогів, мистецтвознавців і методистів.

Творчий потенціал людини невичерпний. Він наявний в усіх професійно обмежених її формах. Ось чому для досягнення творчої мети – необхідне перетворення людської праці (навчання) у необхідності на естетичну потребу творчої самореалізації.

Не таємниця, що мистецтво музичне зокрема, виникло тільки в суспільстві, поділеному на класи. Естетичні потреби, ідеї стать панівними потребами й ідеями тих класів, що панували у матеріальному виробництві і контролювали виробництво духовне.

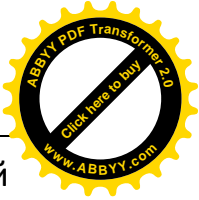
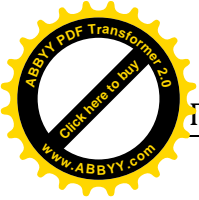
Аналіз актуальних досліджень. Розглянемо деякі підходи до визначення понять: «потреба», «естетична потреба». Оптимальне визначення терміну «потреби» дають філософи: «Потреба – це нужда або нестаток у будь-чому необхідному для підтримки життєдіяльності організму людської особистості, соціальної групи, суспільства в цілому; внутрішній збудник активності» [12, 518]. У цьому визначенні потреби стрижневим моментом є вказівка на те, що потреби – сегмент (одна із багатьох частин) внутрішнього світу людини, неусвідомлений збудник її активності. Тому потреба не являється структурним елементом акта діяльності, вона не виходить за межі соматичного (тілесного) буття людини, відноситься до характеристики духовного світу суб'єкта діяльності.

Основні проблеми аналізу потреб полягають у встановленні їхнього складу, ієрархії, кордонів, рівнів та можливостей задоволення. Ці проблеми тісно взаємозв'язані. Зокрема, ієрархія потреб багато в чому обумовлена рівнями їх задоволення.

Як писав А. Маршалл (1842–1924 рр.) – англійський економіст, представник кембриджської школи економіки, «потреби і бажання людини незліченні» [9, 53].

Через сто років співвітчизник великого економіста англійський психолог М. Аргайл (1925–2002 рр.) відмічає приблизно те саме: «нам поки ще невідомий повний перелік людських потреб» [7, 147].

Розробляючи проблему активності особистості (один із основних і необхідних проявів життя, внутрішня спонукальна сила, спрямована на задоволення потреб організму), вітчизняна психологія (А. Запорожець, Н. В. Кузьміна, А. Леонтьєв, С. Л. Рубінштейн) виходять у визначенні того, що джерелом активності особистості є її органічні та духовні потреби – в їжі, одязі, знаннях, праці.

На думку психолога С. Д. Максименка, «потреба» – це нужда, в якій виявляється залежність людини від певних умов, необхідних їй для життя та діяльності [8, 54]. У потребах завжди відображуються стійкі життєво необхідні залежності організму та середовища. Людські потреби розвиваються в діяльності разом з розвитком суспільних умов життя, виробництва, науково-технічним прогресом.

Сам процес задоволення потреби сприяє її розвитку та відтворенню нових потреб які неминуче породжуються різними сферами суспільного буття людей та їхньою діяльністю.

Чим вище рівень цивілізованості суспільства, економічного та духовного розвитку, то багатшими і різноманітнішими є його потреби.

Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук, О. В. Скрипченко до людських потреб відносять:

1) вітальні потреби (від лат. Vita – життя), тобто життєві: необхідність у їжі, воді, одязі; продовження роду тощо;

2) соціальні потреби (стійке, вибіркове, емоційно забарвлене прагнення особистості до життєво значущих об'єктів): необхідність належати до певної групи людей; вступати в емоційні контакти; мати певний статус; бути лідером чи підкорятися;

3) екзистенціальні (внутрішні, особистісні): бути суб'єктом свого життя; творити; відчувати достовірність свого буття тощо.

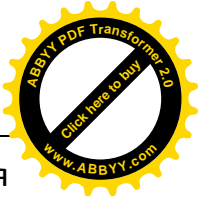
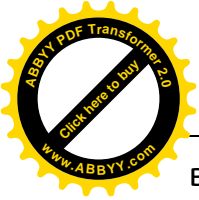
Процес задоволення потреб особистості, естетичних зокрема, передбачає досягнення нею тієї чи іншої мети (те, що реалізує людські потреби і виступає як образ кінцевого результату діяльності) – кінцевою чи проміжною.

Діяльність передбачає наявність в активності людини усвідомленої мети. Оскільки мета діяльності є своєрідним передбаченням її результату, образ можливого як прообраз дійсного. Важливо відрізнити мету від мотивів діяльності [5].

Мотиви – це спонукання до діяльності які пов'язані із задоволенням певних потреб.

Мета – те, що реалізує людські потреби і виступає як образ кінцевого результату діяльності.

Становлення особистості як суб'єкта діяльності відбувається не тільки в процесі оволодіння суспільно-історичними формами діяльності, не тільки

в її виконання, а й організації своєї діяльності та активності. Організація особистістю своєї активності рушійною силою є потреби особистості, зводиться до її: мобілізації; узгодження з вимогами діяльності; поєднання з активністю інших людей [10].

В історії радянської школи були етапи, коли на перший план виступали установки то на комплексність, системність, то – на цілісність у розвитку художніх проявів дітей. Так, орієнтація в 20-ті роки на комплексність, системність яку відстоювали видатні музиканти-просвітники Б. Асаф'єв та Б. Яворський, пов'язані з реорганізацією всієї системи навчання [1]. Ця ідея не могла бути повністю реалізована із-за недостатньої методологічної бази.

Що ж являють собою естетичні потреби? На думку М. С. Кагана, «...естетична потреба полягає в намаганні особистості виявити своє відношення до світу, осмислити те, що вона пізнає, оцінити його з естетичної, моральної точки зору» [6, 35].

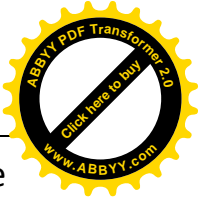
В естетиці поняття «естетична потреба» входить як провідний компонент в структуру естетичної культури, яка містить:

- 1) естетичну свідомість людей, що відтворюється в: ідеалах; потреба; настановах; смаках; поглядах; концепціях;
- 2) естетичні моменти різних видів діяльності: у праці; у побуті; під час спілкування; у суспільному житті; у спорті тощо;
- 3) естетичне виховання у різноманітності сфер та засобів свого прояву [4, 147–175].

Мета статті – спроба з'ясувати можливості формування естетичних потреб у молодших школярів для їх творчої самореалізації у навчальній діяльності.

Виклад основного матеріалу. Провідну роль у формуванні естетичних потреб учнів початкових класів звичайно відіграє сучасна загальноосвітня школа. Естетичне виховання у школі здійснюється в процесі як класної, так і позакласної навчально-виховної діяльності у різних її формах: класні та шкільні лекторії; музичні гуртки; гуртки образотворчого мистецтва; хореографічні гуртки; гуртки мультиплікації, анімації; гуртки випалювання по дереву; літературні гуртки тощо.

Головним засобом активізації творчої діяльності, спрямованої на ефективне формування естетичних потреб, є урок. Гармонійному розвитку

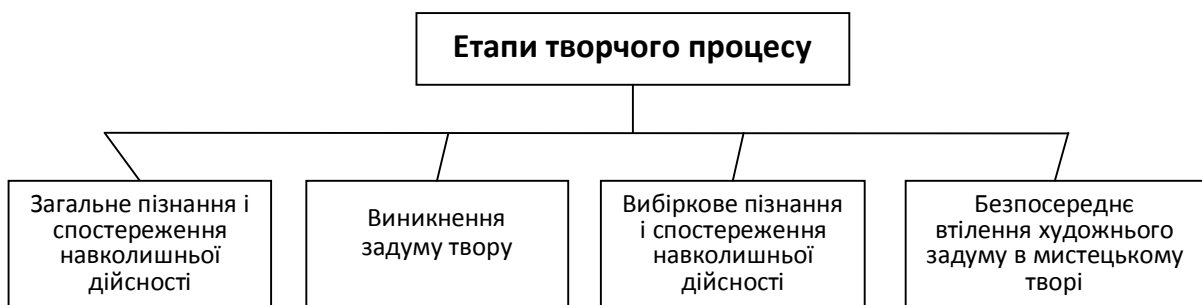

учнів, особливо молодших школярів, сприяють усі навчальні предмети. Проте найбільші можливості для цього відкриваються перед учнями молодшого шкільного віку на уроках естетичного циклу, уроках музики зокрема. На уроках музики молодші школярі залучаються до активної творчої музично-естетичної діяльності, у процесі якої народжується «емоційний інтелект», інтенсивно розвиваються їхні творчі можливості.

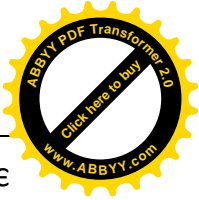
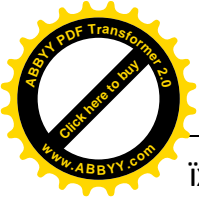
У дітей молодшого шкільного віку потрібно виховувати творчі здібності, тому що кожний, хто хоч трохи відчув у будь-якій сфері мистецтва радість творчості, зможе сприймати та цінувати все хороше, що робиться в цій сфері. Музична творчість виявляється не тільки у створенні власних музичних творів. Вона має великий спектр видів діяльності, і які включаються молодші школярі на уроках музики. Викликати бажання, естетичну потребу – це значить, перш за все, звернути увагу учнів молодших класів на те, що і як вони співають та грають, як вони рухаються, тобто на конкретний музичний матеріал.

Самий простий та елементарний поштовх до творчості (до виникнення естетичних потреб) дає педагог-музикант. Він намагається зацікавити дітей створенням найпростіших підголосків або варіантів співу. В цей дослід можна внести багато відтінків. Наприклад, можна взяти вірш, підібрати до нього мотив, або взяти вже той, що маємо, а потім спеціально навести дітей на думку, чи не можна внести в даний мотив, які точніше відтінять зміст вірша.

Умовно можна виділити такі етапи творчого процесу (Схема 1).

Новим досить цікавим видом музично-творчої діяльності на уроках музики є створення імпровізації. Прагнення до вираження себе в поезії, музиці, закладене в основі дитячої психіки: бажаючи створити щось «своє», учень по-своєму переробляє одержану інформацію. Метод імпровізації допомагає задовольнити естетичні потреби молодших школярів та розвинути

їхній естетичний смак, здатність гостріше реагувати на прекрасне, виховує їхнє критичне чуття до слів, звуків, форм висловлення.

Серед простих видів репродуктивної діяльності, коли учень буквально повторює, копіює те, що створено іншим, теж може бути елемент творчості, наприклад, виконання дітьми простих мелодій на металофоні («я це вмю, граю як відчуваю!»). Створення ж музики – найскладніша діяльність, адже крім музичних здібностей у молодшого школяра повинна бути розвинена і творча уява. Якщо робота з розвитку імпровізаційних здібностей проводиться цілеспрямовано, систематично, то можна досягти певних якісних успіхів.

Що ж ми розуміємо під творчою діяльністю молодших школярів на уроках музики? Зазвичай, під творчою діяльністю дітей у процесі навчання розуміється не тільки сам предметний результат, тобто власні дитячі твори, скільки сам процес творення, або творчості, під яким ми розуміємо:

– стимулювання виникнення естетичних потреб, бажання спілкуватися з музикою та іншими видами мистецтва;

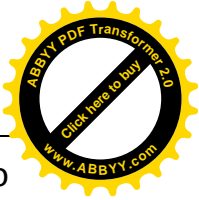
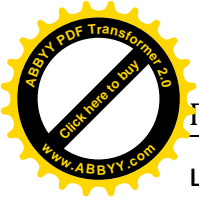
– розвиток умінь та навичок художнього сприймання, співпереживання (емпатії) або емоційного відгуку на твори мистецтва, музичного зокрема;

– пробудження на основі художньо-естетичного сприймання здібностей до імпровізації, продуктивного самовираження.

Видатний психолог Л. С. Виготський зазначав з цього приводу: «Звичайно, найвищі досягнення творчості до цих пір доступні лише не багатьом видатним геніям людства, – в повсякденному житті творчість виступає необхідною умовою існування, і все, що виходить за рамки звичного і в чому закладена хоч йота нового, – зобов'язане своїм походженням процесу людини. Якщо таким чином розуміти творчість, то легко пояснити, що творчі процеси виникають в усій своїй силі вже в самому ранньому дитинстві» [2, 80].

Дослідити до кінця і описати механізм дії **імпровізації** (франц. Improvisation – непередбачений, раптовий; складання віршів, музики тощо) як апарату творчості навряд чи можливо [3, 80–84]. Творча дія виконується переважно підсвідомо і в кожному конкретному випадку індивідуально.

Створення на уроці музики пошукових ситуацій дозволяє учням молодших класів не тільки усвідомити, але й відчути творчу задачу. Саме

це створює гарні умови для розвитку естетичної потреби молодшого школяра проявити себе у вільній імпровізації. На всіх етапах навчання відкрита бесіда діалогічного характеру – емоційних діалог – повинна стати основою ведення всього уроку музики. Вільна, не підпорядкована, продумана у всіх деталях, бесіда є невід’ємним елементом різних видів імпровізації на уроці.

Однією з важливих умов виявлення і розвитку естетичних потреб учнів молодших класів є спрямування їх активності на ігрову творчість. Гра на уроках музики розширює кругозір дітей і, разом з тим, розвиває емоційне життя дитини, її почуття. Досить часто гра використовується як засіб розвитку музично-ритмічних рухів учнів початкових класів.

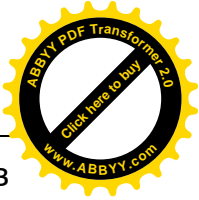
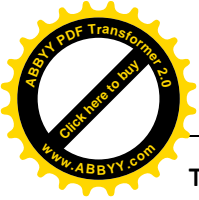
Участь молодших школярів в іграх сприяє поліпшенню їхнього самоствердження, розвиває наполегливість, прагнення до успіху й різні мотиваційні якості. У цих іграх вдосконалюється мислення, включаючи дії з планування, прогнозування, зважування шансів на успіх, вибору альтернатив.

Питання природи й сутності гри хвилювало і досі пір продовжує привертати пильну увагу багатьох дослідників, таких як: П. Я. Гальперін, Дж. Гілфорд, В. Н. Данілова, Є. К. Лютова, С. В. Максимова.

Різні підходи до дитячої гри відбиті у багатьох працях. Серед цих підходів можна назвати пояснення природи сутності дитячої гри, як форми спілкування (Н. Лейтес, Т. В. Ляшко), або як форми діяльності, зокрема засвоєння діяльності дорослих (А. Лук), або як вияв і умова розумового розвитку (Ж. Піаже). Кожен із цих підходів, виділяючи якийсь бік гри, в кінцевому підсумку, виявляється недостатнім для пояснень сутності, специфіки дитячої гри.

Попри те, що ігрова діяльність головна в дошкільному віці, значимість її не знижується і в дітей молодшого шкільного віку. Так Л. С. Виготський зазначав, що у шкільному віці гра – заняття, гра – праця, утворюють два основні русла, якими протікає діяльність молодших школярів. Він бачив у грі невичерпне джерело творчого розвитку дітей молодшого шкільного віку [3].

Саме в процесі гри, самі того не підозрюючи, молодші школярі одержують багато музичних вражень, знайомляться з основними елементами музичної мови (мелодією, ритмом, ладом, гармонією, тембром тощо), починають свідомо реагувати на музику, бажають займатися нею систематично на уроках музики. Педагогу-музиканту потрібно постійно пам’ятати про те, що діти молодшого шкільного віку зазвичай відносяться до

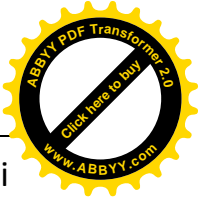
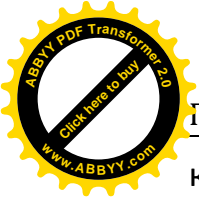
твору мистецтва, як до сценарію гри, в якій вони самі приймають участь в ролі того героя, який їм подобається і в якій діють разом з ним. В іграх, перш за все в рольових, містяться психологічні «посилання» розвитку художньо-творчих здібностей молодших школярів [11].

Завдячуючи ігровій діяльності у молодших школярів виникають естетичні потреби, велике бажання брати в ній участь. Адже сформоване в ігровій діяльності ціннісне відношення до художнього твору сприяє вдосконаленню в дітей молодшого шкільного віку здібностей до творення.

Необхідно зазначити, що виявленню і ефективному формуванню естетичних потреб молодших школярів сприяє також методика комплексної системи педагогічного впливу. Що це за методика? Чому так складно звучить? Ця методика передбачає впровадження в навчальний процес імпровізації але вже на основі колективних форм музично-естетичної діяльності. Як же це відбувається? Під час колективної діяльності (спів, пластичне диригування, гра на дитячих музичних інструментах тощо) можна досить часто спостерігати, як діти вчать один одного, як у них підвищується відповідальність за спільну працю. Спільна творча праця на уроках музики – це колективні пошуки істини, імпровізації, колективні роздуми, відкриття.

Оскільки гра – це теж колективна творча діяльність на уроці музики, то ми проаналізуємо більш детально цей метод ф його вплив на розвиток естетичних потреб молодших школярів, а через них творчих якостей. Типи ігор надзвичайно різноманітні й саме спонукання естетичної по треби, бажання дитини молодшого шкільного віку створити щось оригінальне, своє, власне, ніколи раніше не створене, належить саме грі. Ми розрізняємо такі види ігор: пізнавальні (дидактичні); наслідування; сили й майстерності; здогадки; забави; змагання; шансів можливих ситуацій.

Особливого значення ігрова діяльність набуває в процесі музично-естетичного виховання молодших школярів на уроках музики, де ігрова ситуація стає одним із найважливіших методичних принципів проведення занять. В основі цих принципів лежить ігрове спілкування – це важливий тип взаємодії всередині колективу класу, коли в грі моделюються певні ситуації з життя. Психологічна природа гри робить її найважливішим принципом музично-естетичного виховання, бо головна мета уроку музики – розвинути здібність естетичного переживання у молодших школярів, перш за все, їхню емоційну сферу. Ми розглядаємо ігрове спілкування на уроках музики в молодших класах як: спілкування вчителя з

колективом учнів; спілкування молодших школярів між собою. Вивчивши і проаналізувавши основні підходи даної проблеми ми можемо виділити два основних типи творчої гри на уроках музики: сюжетно-рольові ігри; проблемно-моделюючі ігри. Охарактеризуємо конкретно кожен тип гри.

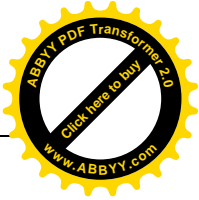
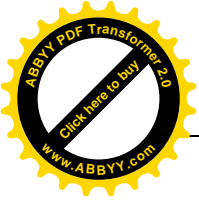
Сюжетно-рольові ігри характеризуються тим, що через сюжетно-рольову ситуацію виявляється своєрідне вживання молодших школярів у художній світ музичних творів. Обов'язковими компонентами цього типу ігор є: сюжет; роль; ситуація. Особливого значення в організації сюжетно-рольової гри набуває різна атрибутика, яка допомагає молодшим школярам створити реальну або уявну ситуацію.

Проблемно-моделююча гра характеризується тим, що в ній виникає ігрова деформація структури художнього твору, з тим, щоб: 1) виявити специфічну роль конкретних засобів художньої виразності; 2) запропонувати молодшому школяру незвичайну ситуацію, яка вимагає від нього самостійного творчого вирішення. Ігри на уроках музики повинні активізувати виникнення естетичних потреб, які в свою чергу, стимулюватимуть розвиток творчих здібностей молодших школярів, бажання самостійно мислити і діяти, допоможуть їм пройти шляхи творчості від багатопланового осягнення навколишнього світу до чуттєвого сприймання людських відносин.

Творчі завдання на уроках музики доцільно, на наш погляд, проектувати у двох площинах: постійно звертатись до життєвих прикладів, вражень молодших школярів; звертатись до творів мистецтва, в яких збереглися знайомі учням образи, явища, ситуації. Це можуть бути:

1. Імпровізація, заснована на принципі рольової гри. Запропонувати учням початкових класів подивитися на один і той же предмет, явище, очима людини, яка знаходиться в різних емоційних станах. Функція такого завдання – розкрити взаємозв'язок між зовнішнім і внутрішнім світом.

2. Кольорове втілення музики. На уроках музики можуть бути використані різні варіанти кольорового моделювання, в залежності від теми, мети, завдань: вибір кольорової композиції із запропонованих вчителем кольорів; пропозиція «стати художником» і за допомогою «чарівних» кольорів «намалювати музику» своїми вигаданими кольорами; використання сполучення «обов'язкових» і своїх власних кольорів. В цих кольорових композиціях розкриваються творчі індивідуальні можливості молодших школярів; спроба у фарбах зафіксувати процес руху, розвиток конкретних музичних образів.

3. Імпровізація на уточнення деталей:

- Про що думає хлопчик на картині?
- Куди йдуть люди на картині?
- Яка у дівчинки із повісті улюблена пісня?

Свої відповіді молодші школярі повинні мотивувати. В учнів розвивається осмислення логіки та глибини художнього образу.

4. Переробка казок «навиворіт»:

- Червона шапочка – зла, а Вовк – добрий;
- Попелюшка – погана дівчинка, а мачуха й сестри – мирні, ласкаві.

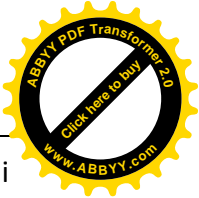
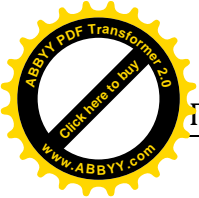
5. «Салат із казок» – зустріч героїв із казок, їх музичне «озвучення».

Висновки. Отже, цілеспрямована, систематична творча музично-естетична діяльність учнів початкових класів є одним із ефективних шляхів формування їхніх естетичних потреб. Використання різних творчих форм і методів у цій діяльності створює оптимальні умови для дитячої творчості, музичної зокрема. Нами визначені та проаналізовані основні методи розвитку творчих здібностей учнів молодших класів, якими є: гра, творчі завдання і творчі імпровізації. Врахування вчителем музики вимог щодо використання кожного методу сприятиме збагаченню знань молодших школярів, розвитку творчих здібностей: ініціативності, самостійності, творчої уяви, неординарності, емоційності, фантазії, артистизму.

Перспективи подальшого дослідження вважаємо в доборі і використанні ефективного комплексу методів творчого спрямування, які б сприяли виявленню у молодших школярів рівнів прояву естетичних потреб, але й давали можливість цілеспрямованому їх розвитку, формуванню учнів молодших класів як творчих особистостей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Асафьев Б. В. Избранные статьи о музыкальном просвещении и образовании / Б. В. Асафьев // Под ред. Е. М. Орловой. – М.–Л., 1965. – С. 33.
2. Выготский Л. С. Психология искусств / Л. С. Выготский. – М., 2009. – С. 80.
3. Гальперин П. Я., Коптик Н. Р. К психологии творческого мышления / П. Я. Гальперин, Н. Р. Коптик // Вопросы психологии. – 1982. – № 5. – С. 80–84.
4. Естетика : навч. посіб. / М. П. Колесніков, В. О. Колеснікова, В. О. Лозовий та ін; За ред. В. О. Лозового. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – С. 174–175.
5. Загальна психологія : підруч. / О. В. Скрипниченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К. : Либідь, 2005. – с.276.
6. Ковальов А. Г. Диагностика способностей в практике работы учителя: склонности и способности / А. Г. Ковальов. – Л., 1962.
7. Магура М. И. Современные персонал-технологии / М. И. Магура, М. Б. Курбатова. – М. : Импульс, 2003. – С. 147.

8. Максименко С. Д. Загальна психологія : навч. посіб. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. / С. Д. Максименко. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – С. 54.
9. Маршалл А. Принципы экономической науки / А. Маршалл. – М. : Прогресс, 1993. – Т. 1. – С. 53.
10. Масол Л. Особливості впровадження програми «Мистецтво» у контексті предметно-інтегрованої освіти / Л. Масол // Початкова школа, 2003. – № 4. – С. 42.
11. Печерська Е. П. Казкові сюжети на уроках музики / Е. П. Печерська // Початкова школа. – 1994. – № 8. – С. 32–36.
12. Філософський словник / Під ред. В. І. Шинкарука. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Головн. ред. УРЕ, 1986. – С. 518.

РЕЗЮМЕ

Н. В. Стефина. Формирование эстетических потребностей как способ активизации творческой деятельности младших школьников.

В статье рассматриваются проблемы эффективного формирования эстетических потребностей младших школьников на основе принципов интеграции и деятельностно-творческого подхода к обучению и воспитанию. Обоснована возможность модернизации творческой деятельности на уроках музыки в младших классах с помощью интеграции видов искусства, направленности учащихся на активную игровую деятельность.

Ключевые слова: потребность, эстетическая потребность, творчество, творческая деятельность, творческие способности, игра, импровизация.

SUMMARY

N. Stefina. Forming aesthetic necessities as a method of activation of creative activity of junior schoolboys.

In a lecture the problems of the effective forming of aesthetic necessities are examined junior schoolboys on the basis of principles of integration and activity-creative going near teaching and education. An upgradability creative activity is grounded on the lessons of music in junior classes by integration of types of art, orientation of student on active playing activity.

Key words: demand and aesthetic needs, creativity, creative work, creativity, game improvisation.

УДК 654.43.8

В. П. Шабанов

Луганський національний університет

РЕАЛІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ В ПОЗНАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті коротко окреслено педагогічні умови громадянської соціалізації студентів коледжу в позанавчальній діяльності та їх реалізацію в освітньо-професійному середовищі навчального закладу; висвітлено зміст й особливості реалізації першої умови, що стосується інтеграції змісту навчальної і позанавчальної роботи.

Ключові слова: педагогічні умови, громадянська соціалізація, концептуальні підходи до вирішення проблеми громадянської соціалізації студентської молоді.